

SBR Bank

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁDZIELCZEGO BANKU
ROZWOJU ZA 2019 ROK**

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości, razem ze sprawozdaniem finansowym, Zarząd składa Zebraniu Przedstawicieli sprawozdanie z działalności Banku za okres minionego roku obrotowego oraz za okres bieżący, poprzedzający odbywane ZP.

W 2019 roku Bank realizował Wewnętrzny Plan Naprawy, który został zatwierdzony 21 grudnia 2017 r. przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której Bank jest członkiem. Celem planu jest przywrócenie do 2020r. pozycji ekonomicznej i rentowności Banku na poziomie gwarantującym stabilność i rozwój Banku, a także spełnienie nadzorczych norm ostrożnościowych oraz norm wynikających z Grupowego Planu Naprawy SOZ BPS.

Cele do realizacji w okresie Wewnętrznego Planu Naprawy zapewniające realizację celu głównego to:

- stabilność finansowa w kontekście zapewnienia ciągłości operacyjnej i płynności finansowej,
- osiągnięcie norm adekwatności kapitałowej do 2020 roku na poziomie norm ostrożnościowych,
- poprawa jakości aktywów, w tym poprzez wdrożenie konserwatywnej polityki kredytowej, wzrost efektywności działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych oraz wyrezerwowanie portfela kredytów zagrożonych na poziomie min. 40%,
- zmiana sposobu zarządzania prowadzącego do skutecznej sanacji Banku,
- pozyskanie nowych udziałowców, większe zaangażowanie obecnych - szansa na budowę trwałych więzi i wzrostu kapitału.

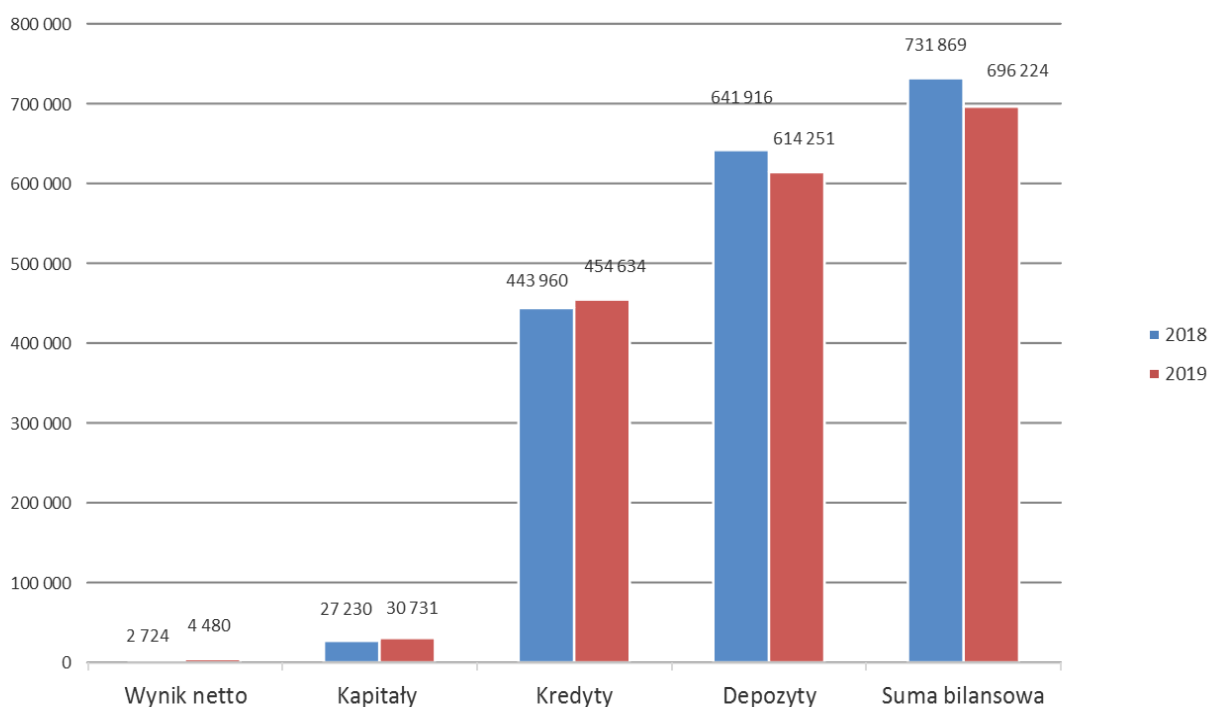
Rok 2019 jest kolejnym rokiem realizacji założeń Wewnętrznego Planu Naprawy obejmującego lata 2018-2020.

Realizacja WPN wymusiła pewne działania, które spowodowały ograniczenie rozmiarów działalności Banku. Przejawem tej polityki jest m.in. spadek sumy bilansowej SBR Bank, która zmniejszyła się w porównaniu z końcem 2018 roku o 4,87%.

Pod względem rozmiarów działalności, wyrażanych sumą bilansową, SBR Bank znajduje się na 23 pozycji wśród 327 banków zrzeszonych w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jest drugim bankiem spółdzielczym w województwie podlaskim.

Skalę zmian sumy bilansowej oraz głównych pozycji obrazujących sytuację finansową Banku przedstawia poniższy diagram.

Rozmiar działalności banku - zmiany w 2019 roku w tys. zł.

Suma bilansowa SBR Bank na koniec 2019 roku zmniejszyła się w porównaniu do końca 2018 roku o 35 645 tys. zł., tj. o 4,87%, kredyty (wartość nominalna) wzrosły o 10 674 tys. zł., tj. o 2,40%, depozyty zmniejszyły się o 27 664 tys. zł., tj. o 4,31%, kapitały wzrosły o 3 501 tys. zł., tj. o 12,86%, a wynik finansowy netto bieżącego roku był wyższy o 1 756 tys. zł., tj. o 64,48%.

II. ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE

1. Stan prawny

Spółdzielczy Bank Rozwoju posiada osobowość prawną i jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, ustawy Prawo bankowe, ustawy Prawo spółdzielcze, innych ustaw oraz postanowień Statutu.

Od dnia 30.12.2019 r. obowiązuje tekst jednolity Statutu Banku zawierający zmiany wpisane przez Sąd Rejonowy w Białymstoku, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w Krajowym Rejestrze Sądowym Rejestrze Przedsiębiorców.

Zmiana Statutu SBR Banku, zostały zatwierdzone Uchwałą nr 1/2019 Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Spółdzielczego Banku Rozwoju z dnia 06 listopada 2019 roku.

Od 27 marca 2002 r. Bank jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.

Od 31 grudnia 2015 r. jest członkiem systemu ochrony instytucjonalnej w ramach Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Członkami Banku są zarówno osoby fizyczne o pełnej zdolności do czynności prawnych jak i osoby prawne. Wartość statutowa jednego udziału wynosi 262 zł.

Stan funduszu udziałowego na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniósł 5 733 084,-zł., a liczba członków wynosiła 1530 (w 2019 roku pozyskano 26 nowych udziałowców).

2. Władze Banku

Organami Banku są:

Zgodnie ze Statutem organami Banku są:

- Zebranie Przedstawicieli,
- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Zebrania Grup Członkowskich.

Podstawowe funkcje organów Banku określa Statut Banku.

Zebranie Przedstawicieli

Jest najwyższym organem Banku, wybiera spośród siebie Radę Nadzorczą.

W 2019 roku odbyły się dwa Zebrania Przedstawicieli, jedno Zwyczajne sprawozdawcze oraz jedno Nadzwyczajne.

W dniu 25 czerwca 2019 rok odbyło się Zebranie Przedstawicieli, na którym m.in.:

1. podjęto Uchwały, zatwierdzające:
 - 1) zmiany w Statucie Banku,
 - 2) sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej za 2018 rok,
 - 3) sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za 2018 rok,
 - 4) sprawozdanie finansowe Spółdzielczego Banku Rozwoju za 2018 rok, zamykające się sumą bilansową netto w kwocie 731.869.244,11 zł oraz zyskiem w wysokości 2.723.982,87 zł,
 - 5) podział nadwyżki bilansowej za rok 2018 w kwocie 2 723 982,87 zł w sposób następujący:
 - na fundusz zasobowy kwotę: 2 458 322,87 zł,

-na oprocentowanie udziałów (5,9259% brutto na jeden udział) kwotę 265 660,00 zł, po uprzednim uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego na zmiany w Statucie, w zakresie podwyższenia wartości udziału członkowskiego o oprocentowanie udziału netto, tj. do kwoty 262 zł. Zgodnie z § 15 ust 8 Statutu Banku, kwota przypadająca dla każdego członka jest naliczana od stanu udziału członkowskiego, za dni pozostawania salda na rachunku udziałów w danym roku obrotowym.

2. udzielono absolutorium dla wszystkich członków Zarządu Banku,
3. dokonano pozytywnej, następczej oceny odpowiedzialności członków Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Rozwoju oraz Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego za 2018 rok,
4. uchwalono największą sumę zobowiązań, jaką Bank może zaciągać, tj. kwotę 950 000 000 zł,
5. przyjęto przedłożone przez Zarząd Banku kierunki rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej Spółdzielczego Banku Rozwoju na 2019 rok, zgodne z Wewnętrznym Planem Naprawy Spółdzielczego Banku Rozwoju na lata 2018 – 2020,
6. przyjęto informację Zarządu o realizacji wniosków wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności Spółdzielczego Banku Rozwoju za okres od 01.07.2014 r. do 30.09.2017 r.,
7. oceniono, po rozpatrzeniu raportu z oceny funkcjonowania Polityki wynagrodzeń, przedstawionego przez Radę Nadzorczą w ramach sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej za 2018 rok, że Polityka wynagrodzeń sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania Banku.

W dniu 06 listopada 2019 roku odbyło się Nadzwyczajne Zebranie Przedstawicieli Spółdzielczego Banku Rozwoju, które Uchwałą nr 1/2019 zatwierdziło zmiany w Statucie Banku w następującym zakresie, zgodnym z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 09 września 2019 r.:

1) w § 3 ust. 5 pkt 6 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) pośrednictwa przy zawieraniu umów ubezpieczeniowych, jako agent ubezpieczeniowy,”

2) w § 3 ust. 5 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) pośredniczy w zawieraniu umów w zakresie świadczenia usług zaufania oraz wydawania środków identyfikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o usługach zaufania.”

3) w § 6 ust. 1 pkt 6 wyraz „jej” zastępuje się wyrazem „jego”,

- 4) w § 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- 5) „2. Wysokość jednego udziału wynosi 262,00 zł (słownie złotych: dwieście sześćdziesiąt dwa).”,
- 6) w § 46 ust. 6 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) komórkę do spraw zgodności, podlegającą bezpośrednio Prezesowi Zarządu albo członkowi Zarządu nadzorującemu ryzyko braku zgodności, któremu nie przyporządkowano nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem istotnym w działalności SBR Bank, mającą za zadanie w sposób niezależny i obiektywny identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności SBR Bank z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,”
- 7) w § 55 skreśla się ust. 1 w brzmieniu:
„1.Strata bilansowa w SBR Bank pokrywana jest według zasad i w terminach określonych w programie postępowania naprawczego, prowadzonym na podstawie ustawy Prawo bankowe.”
- 8) w § 55 dotychczasowe ust. 2-4 otrzymują oznaczenie jako ust. 1-3.

Nadzwyczajne Zebranie Przedstawicieli Spółdzielczego Banku Rozwoju, zostało poprzedzone Zebraniem Grup Członkowskich, które odbyły się w dniach 07-08.10.2019r.

Rada Nadzorcza sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Banku.

Zakres kompetencji i obowiązków oraz zasady działania Rady Nadzorczej reguluje Regulamin działania Rady Nadzorczej, zatwierdzany przez Zebranie Przedstawicieli.

W związku ze złożoną w dniu 14.10.2019 r. rezygnacją Pana Dariusza Kostro z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej i Zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej, zgodnie z § 19 ust. 5 Statutu Banku, po upływie 3 miesięcy od dnia zrzeczenia się funkcji (mandatu), tj. od dnia od dnia 15.01.2020 r., skład Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Rozwoju przedstawiała się następująco:

- 1) Brzozowski Wiesław
- 2) Kostro Władysław
- 3) Kraszewski Zdzisław
- 4) Kozłowski Wiesław
- 5) Ołdakowski Cezary
- 6) Płoński Henryk
- 7) Porowska Eugenia Hanna
- 8) Radziszewski Stanisław

Rada Nadzorcza Spółdzielczego Banku Rozwoju na posiedzeniu w dniu 06.11.2019 r. dokonała wyboru nowego Zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Rozwoju w osobie Pana Wiesława Brzozowskiego.

Posiedzenia Rady odbywały się stosownie do potrzeb. W 2019 r. odbyło się 11 protokołowanych posiedzeń Rady, na których podjęto 71 Uchwał.

Rada Nadzorcza powołuje ze swego grona Komitet Audytu. W 2019 roku komitet działał w niezmienionym składzie:

- 1) Cezary Ołdakowski – Przewodniczący,
- 2) Wiesław Brzozowski – Członek,
- 3) Eugenia Hanna Porowska – Członek.

Głównym celem działania Komitetu Audytu jest wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu nadzoru nad Bankiem oraz dostarczanie Radzie Nadzorczej informacji i opinii pozwalających sprawnie podjąć właściwe decyzje w zakresie sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku powołany przez Radę Nadzorczą kieruje działalnością Banku i reprezentuje go na zewnątrz.

Zakres kompetencji i obowiązków oraz zasady działania Zarządu określa Regulamin Działania Zarządu zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.

Skład Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju na dzień 31.12.2019r.:

- Tomasz Gromada – p.o. Pprezesa Zarządu,
- Dariusz Gąsior – Wiceprezes Zarządu,
- Leszek Szafara – Wiceprezes Zarządu.
- Marek Porowski – Wiceprezes Zarządu.

W 2019 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu:

1. Na posiedzeniu dnia 28.01.2019 r. Rada Nadzorcza podjęła następujące decyzje:

- 1) w związku z przyjętą rezygnacją Pana Dariusza Piotra Gąsiora z ubiegania się o stanowisko Prezesa Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju podjęła Uchwałę w sprawie odwołania Pana Dariusza Piotra Gąsiora z funkcji pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju oraz powierzenia Panu Dariuszowi Piotrowi Gąsiorowi funkcji Wiceprezesa Zarządu ds. finansowo – księgowych,
- 2) podjęła Uchwałę w sprawie odwołania Pana Tomasza Gromada z funkcji Wiceprezesa Zarządu ds. finansowo – księgowych oraz postanowiła powierzyć Panu Tomaszowi

Gromada pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju do czasu uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego na pełnienie funkcji Prezesa Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju.

2. na posiedzeniu w dniu 14.10.2019 r. Rada Nadzorcza podjęła decyzję o:
 - 1) odwołaniu z dniem 14.10.2019 r. Pani Katarzyny Aleksandry Zasłonka z funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju,
 - 2) powołaniu z dniem 15.10.2019 r. Pana Marka Porowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju, powierzając mu obowiązki Wiceprezesa Zarządu ds. handlowych.

Po dacie 31.12.2019 roku do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie nastąpiły zmiany w składzie Zarządu.

3. Struktura organizacyjna Banku

Bank posiada sformalizowaną wewnętrzną organizację. Zorganizowanymi częściami składowymi Banku są jednostki i komórki organizacyjne.

Jednostkami organizacyjnymi Banku są:

- 1) Centrala;
- 2) Oddziały.

Komórkami organizacyjnymi są:

- 1) w Centrali – zespoły, stanowiska pracy;
- 2) w Oddziałach – punkty obsługi klienta, stanowiska pracy.

Poszczególnymi jednostkami i komórkami organizacyjnymi kierują:

- 1) Oddziałami – Dyrektorzy Oddziałów;
- 2) Zespołami – Dyrektorzy/Kierownicy lub osoby wyznaczone przez Zarząd.

Komórkami organizacyjnymi i stanowiskami Centrali są:

- Dyrektor Finansowy
- Dyrektor Zarządzania Ryzykiem
- Dyrektor Organizacji, Strategii i Rozwoju
- Główny Księgowy
- Zespół Rachunkowości
- Zespół Sprawozdawczości, Analiz i Ryzyk

- Zespół Analityków Kredytowych
- Zespół Obsługi Informatycznej
- Zespół Wierzytelności Trudnych
- Zespół Organizacyjno - Administracyjny
- Zespół Administracji Kredytów i Rachunków
- Zespół Procedur Bankowych
- Zespół Wsparcia Sprzedaży
- Stanowisko Obsługi Prawnej
- Stanowisko Bezpieczeństwa Informacji
- Stanowisko Zgodności i Kontroli Wewnętrznej
- Stanowisko Obsługi Organów Statutowych
- Stanowisko Obsługi Kadr
- Stanowisko BHP
- Stanowisko Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy

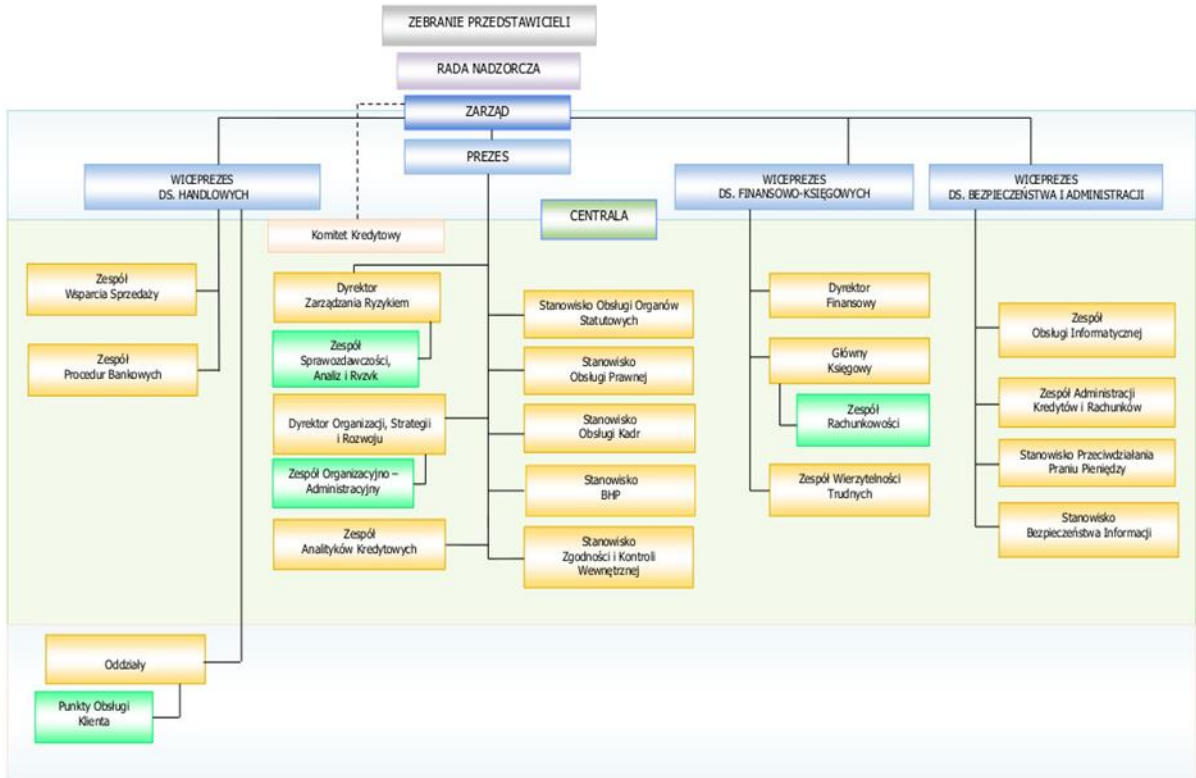
Oddziały Banku są jednostkami organizacyjnymi nad którymi nadzór sprawuje Wiceprezesa ds. Handlu, odpowiedzialnymi za działalność sprzedażową, prowadzoną na terenie swojego obszaru działania, wykonującymi czynności bankowe określone w Regulaminie organizacyjnym i Statucie Banku. W Oddziale komórkami organizacyjnymi są: stanowiska pracy i Punkty Obsługi Klienta. Bezpośredni nadzór nad działalnością Oddziału sprawuje Dyrektor Oddziału.

Zadania poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych oraz zasady ich współpracy i zależności określa „Regulamin organizacyjny Spółdzielczego Banku Rozwoju”.

W Banku jako organ opiniodawczo - doradczy działa Komitet Kredytowy. Zasady działania i kompetencje Komitetu Kredytowego określa odrębny regulamin.

Graficzne odzwierciedlenie struktury organizacyjnej Banku przedstawia schemat organizacyjny.

SCHEMAT ORGANIZACYJNY SPÓDZIELCZEGO BANKU ROZWOJU

Członkowie Zarządu odpowiadają za wyznaczoną część działalności Banku, zgodnie z wewnętrznym podziałem określonym w „Regulaminie działania Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju”.

4. Sieć placówek Banku

Siec placówek Banku tworzą Oddziały i Punkty Obsługi Klienta.

Na koniec 2019 r. Bank prowadził działalność w 11 Oddziałach zlokalizowanych w Szepietowie, Nowych Piekutach, Białymstoku, Łomży, Warszawie, Suwałkach, Grajewie, Ostrołęce oraz w Augustowie, a także w 6 Punktach Obsługi Klienta działających przy Oddziałach w Nowych Piekutach, Białymstoku, Łomży oraz w Warszawie.

Graficzne przedstawienie geograficznego rozmieszczenia sieci placówek przedstawia schemat.

W porównaniu z poprzednim rokiem łączna liczba placówek Banku zmniejszyła się o 1.

W wyniku reorganizacji sieci placówek w 2019 roku dokonano następujących zmian:

- z dniem 01.02.2019r. rozpoczął działalność III Oddział w Białymstoku (przekształcony z Punktu Obsługi Klienta przy ul. Legionowej),
- z dniem 01.03.2019r. dokonano zmiany lokalizacji Oddziału w Warszawie z ul. Jutrzenki na ul. Zamoyskiego,
- z dniem 01.05.2019r. dokonano zmiany lokalizacji II Oddziału w Białymstoku z ul. Sienkiewicza na ul. Legionowa,
- z dniem 31.05.2019r. nastąpiło zakończenie działalności POK w Białymstoku przy ul. Lipowej,
- z dniem 01.06.2019r. dokonano zmiany lokalizacji III Oddziału w Białymstoku z ul. Legionowa na ul. Mickiewicza.

Dotychczasowe doświadczenia Banku wskazują, iż najlepszą metodą pozyskiwania klientów jest kontakt bezpośredni, co umożliwia blisko położona w pełni operacyjna placówka bankowa.

5. **Zatrudnienie**

Na 31.12.2019 roku Bank zatrudniał 154 osoby.

Stan zatrudnienia w 2019 roku wzrósł o 4 osoby co było związane z jednej strony ze zmianami w sieci placówek oraz ze zmianami w organizacji i zadaniami centrali Banku.

6. **Rozwój technologii informatycznej**

W ubiegłym roku Bank kontynuował działania mające na celu maksymalizację wykorzystania zasobów infrastrukturalnych oraz wdrożenia nowych innowacyjnych technologii.

Spółdzielczy Bank Rozwoju jako pierwszy bank spółdzielczy z Grupy BPS podpisał umowę z Atende S.A. na wdrożenie trwałego nośnika w oparciu o blockchain.

Projekt zakłada uruchomienie seryjnej korespondencji dokumentów publicznych do klientów Banku, z wykorzystaniem usługi Atende ChainDoc. Wdrożone rozwiązanie wprowadza zmianę w podejściu do obsługi klienta, a także znaczące oszczędności – dzięki zastąpieniu korespondencji papierowej w komunikacji z klientami oraz tradycyjnej obsługi kasowej innowacyjnymi narzędziami informatycznymi.

Zarząd Spółdzielczego Banku Rozwoju nie ma wątpliwości, że cyfryzacja jest przyszłością bankowości.

III. SYTUACJA FINANSOWA BANKU

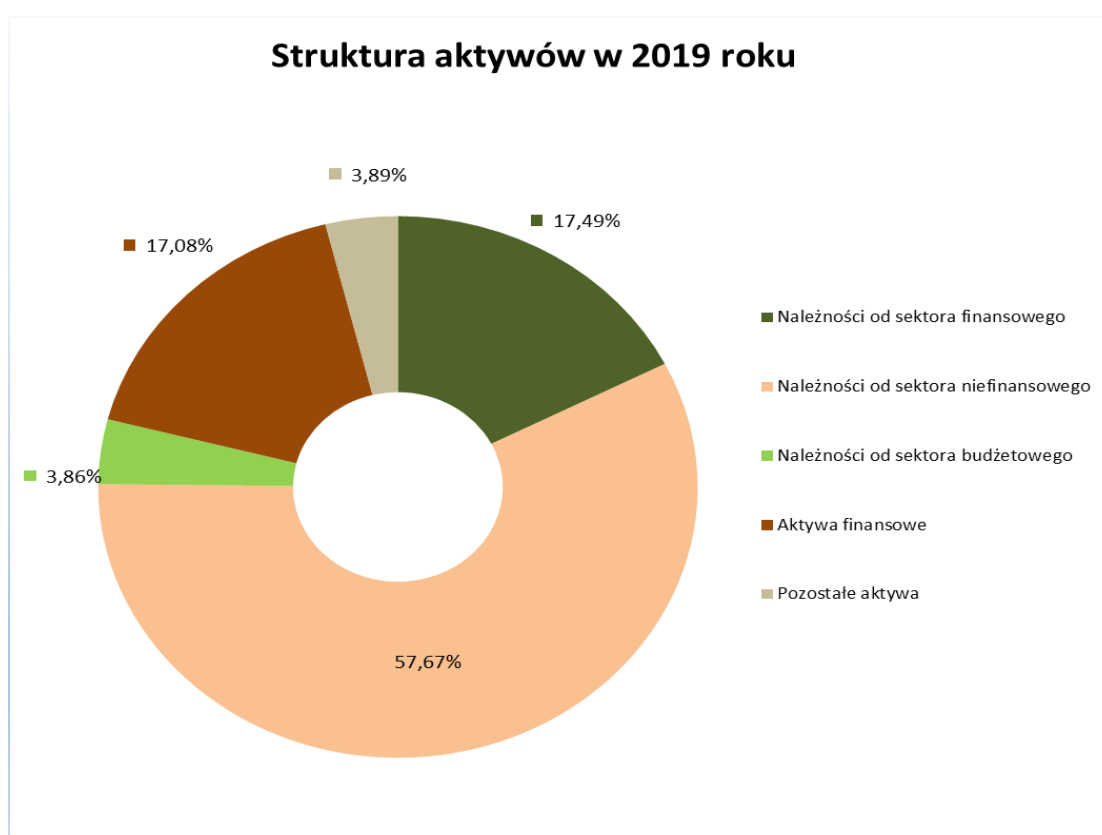
1. AKTYWA BANKU

Gromadzone systematycznie środki wykorzystywane były na różne kierunki działalności.

- Najistotniejszą pozycję aktywów stanowią należności 550 186 tys. zł. (79,02% aktywów), ich udział wzrósł w 2019 roku o 4,27p.p. tj. o kwotę o 3 097 tys. zł. w tym:
 - ✓ należności od sektora finansowego w kwocie 121 798 tys. zł., które stanowią 17,49% aktywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (-)13 594 tys. zł., tj. o (-)10,04%,
 - ✓ należności od sektora niefinansowego w kwocie 401 525 tys. zł., które stanowią 57,67% aktywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (+)5 602 tys. zł., tj. o 1,41%.
 - ✓ natomiast należności od sektora budżetowego w kwocie 26 863 tys. zł., które stanowią 3,86% aktywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (+)11 089 tys. zł., tj. (+)70,30%.

- Aktywa finansowe w kwocie 118 930 tys. zł. (w tym 78 840 tys. zł. bony pieniężne NBP), stanowią 17,08% aktywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (-)40 006 tys.zł., tj. o (-)25,17%.
- Udział pozostałych aktywów (tj. kasa, aktywa trwałe i wartości niematerialne oraz pozostałe aktywa i rozliczenia międzyokresowe) w strukturze aktywów wyniósł łącznie 27 108 tys. zł., tj. 3,89% aktywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (+)1 264 tys. zł., tj. o (+)4,89%.

Strukturę aktywów obrazuje poniższy diagram.

Udzielanie kredytów jest główną działalnością Banku, najbardziej dochodową, jednakże obarczoną najwyższym ryzykiem.

W swojej ofercie Bank posiada różnorodne produkty dla przedsiębiorców i rolników (kredyty inwestycyjne, obrotowe, płatnicze, w rachunkach bieżących, preferencyjne). Ponadto dla przedsiębiorców Bank oferował linie kredytowe ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej o handlowej nazwie „Wiarygodny Partner”. Bank oferował również kredyty i pożyczki dla osób prywatnych na cele konsumpcyjne i mieszkaniowe.

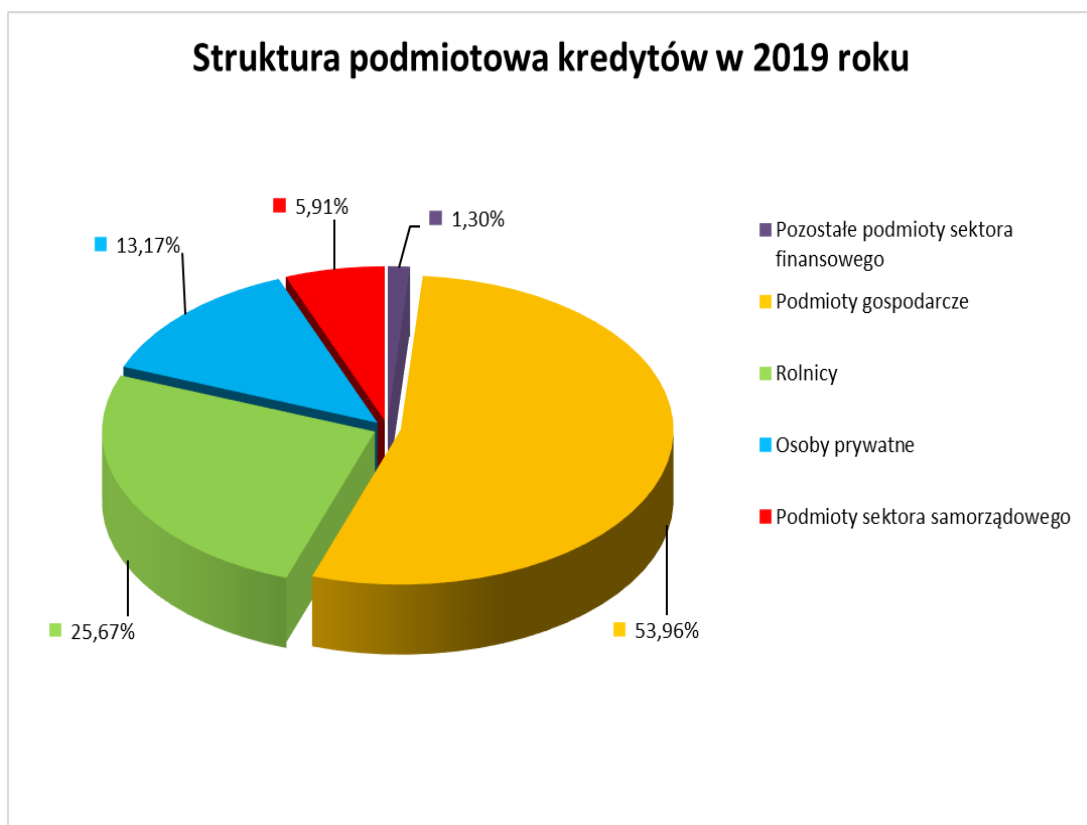
Źródłem finansowania działalności kredytowej były zgromadzone depozyty i środki pozyskane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej oraz Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Struktura kredytów

W 2019 roku w wyniku reorganizacji sieci placówek - przede wszystkim na obszarze miast – nastąpiła zmiana podmiotowej struktury kredytowania.

Na przestrzeni 2019 roku nastąpiły następujące zmiany w strukturze kredytów (dane w wartości nominalnej): wzrósł udział kredytów rolników z 25,13% do 25,67% i kredytów osób prywatnych z 8,76% do 13,17%, oraz kredytów podmiotów sektora budżetowego z 3,55% do 5,91%, natomiast zmniejszył się udział kredytów podmiotów gospodarczych z 60,97% do 53,96% oraz kredytów podmiotów sektora finansowego z 1,59% do 1,30%.

Strukturę podmiotową portfela kredytowego na koniec grudnia 2019 roku obrazuje poniższy diagram.

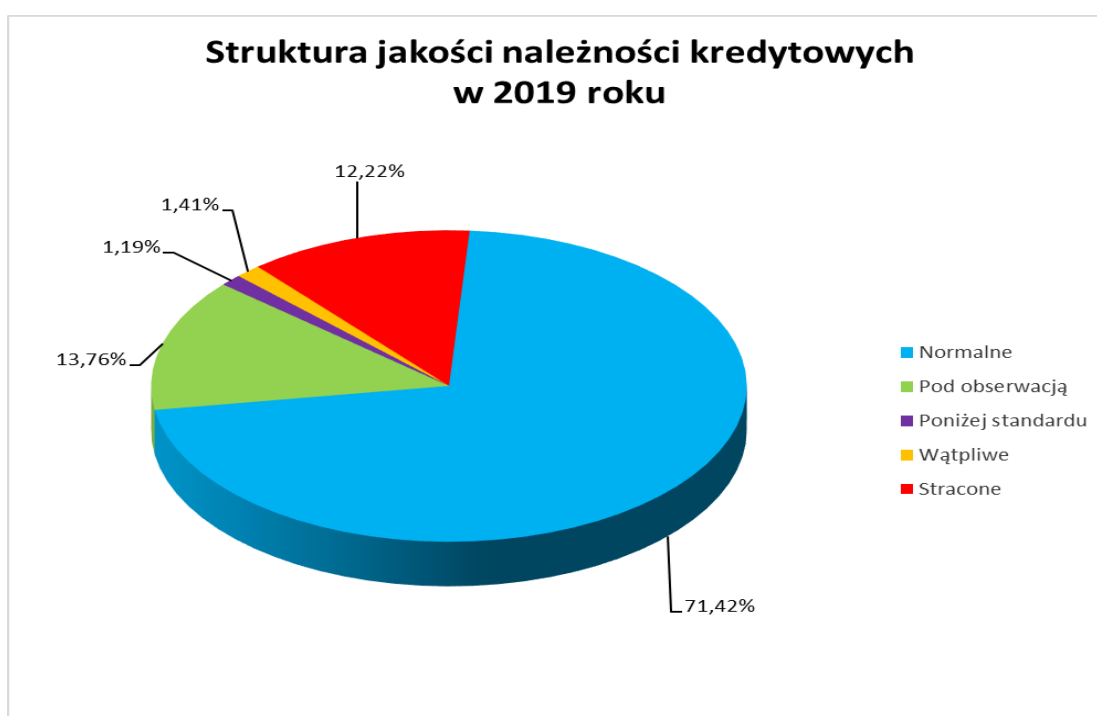

Zmiana struktury podmiotowej portfela kredytowego jest wynikiem zmiany Strategii Banku oraz realizacji Wewnętrznego planu naprawy, który zakłada większą dywersyfikację portfela i stawianie na tradycyjne wiejskie środowisko działania banku.

W strukturze jakościowej należności kredytowych (w wartości nominalnej) dominującą kategorię stanowią należności w sytuacji normalnej, których udział wg stanu na dzień 31.12.2019 roku wyniósł 71,42%. W porównaniu do stanu na dzień 31.12.2018 roku udział tej najbardziej pożądanej kategorii kredytów wzrósł o 8,83 p.p. Kolejną grupę stanowią należności pod obserwacją z 13,76% udziałem w należnościach kredytowych ogółem. W porównaniu z końcem 2018 roku nastąpiło zmniejszenie udziału o 4,20 p.p. Udział należności poniżej standardu wyniósł 1,19% (spadek rok do roku o 2,61 p.p.). Udział należności wątpliwych w strukturze należności kredytowych zmniejszył się o 0,77 p.p. z 2,17% do 1,41% a udział kredytów straconych zmniejszył się o 1,26 p.p. z 13,47% do 12,22%.

W ujęciu wartościowym grupa kredytów normalnych wzrosła o 46 834 tys. zł., tj. o 16,85% w pozostałych grupach nastąpiło zmniejszenie zaangażowania. Największy spadek wystąpił w grupie kredytów pod obserwacją o 17 157 tys. zł., tj. o 21,52%. Następnie grupa to kredyty poniżej standardu o spadek o 11 479 tys. zł., tj. o 67,94%. Kredyty w sytuacji wątpliwej zmniejszyły się o 3 255 tys. zł., tj. o 33,75% a kredyty w sytuacji straconej o 4 268 tys. zł. tj. o 7,14%.

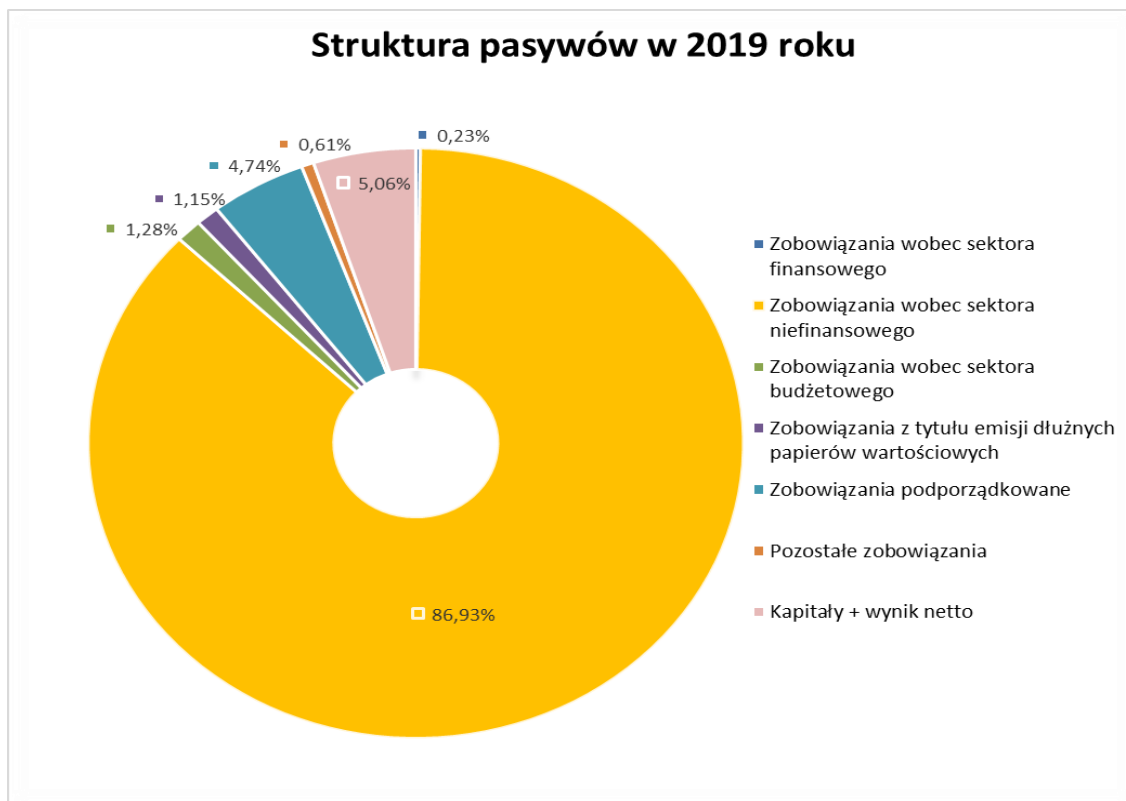
Strukturę jakości należności kredytowych przedstawia poniższy diagram.

Zmiana struktury jakościowej kredytów to w dużym stopniu efekt związany z odpisaniem w pozabilans w pełni wyrezerwowanych ekspozycji kredytowych oraz działań windykacyjnych.

2. PASYWA BANKU

Strukturę pasywów w 2019 roku obrazuje poniższy diagram.

Główną pozycję pasywów stanowią zobowiązania (94,94% pasywów), w tym:

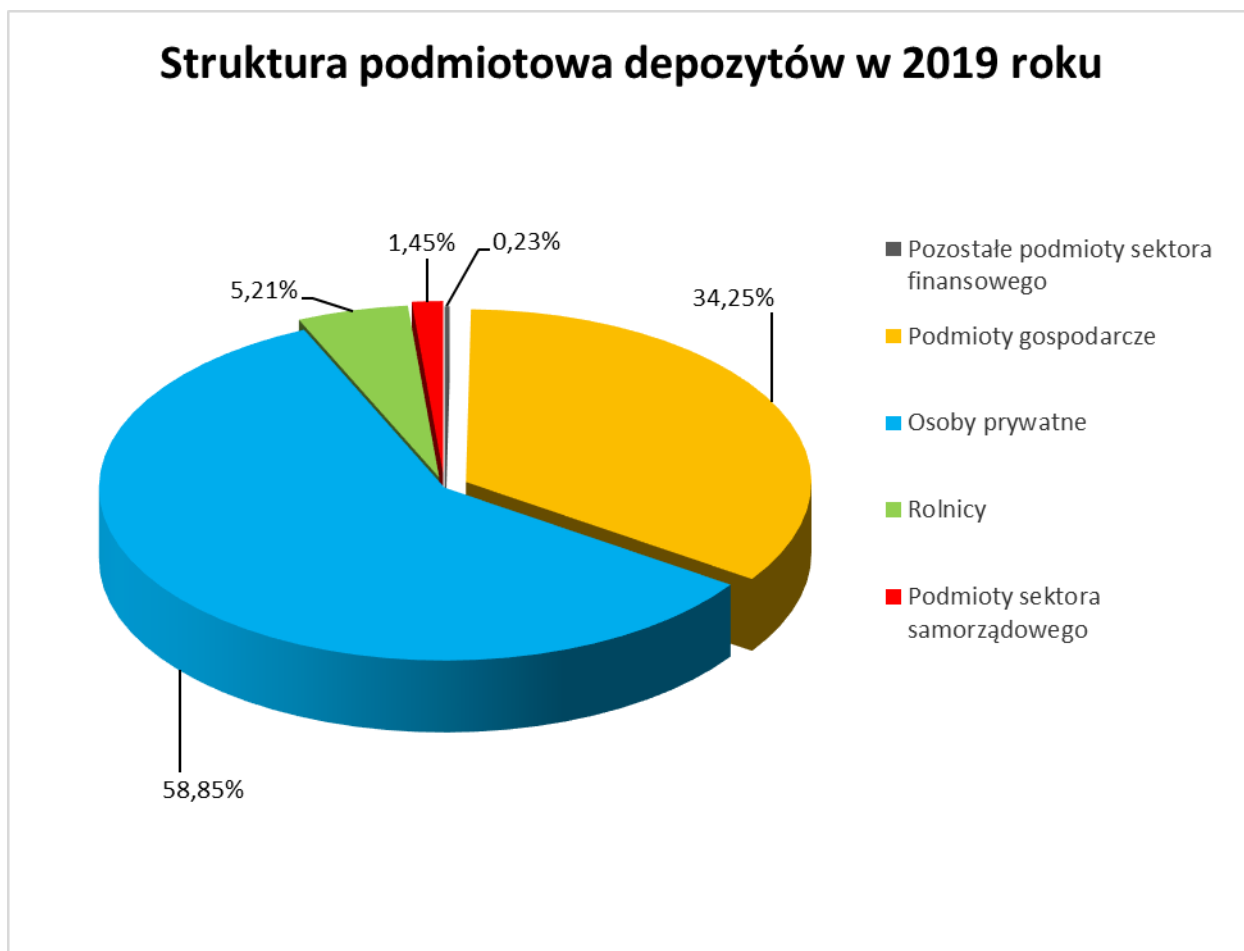
- ✓ zobowiązania wobec sektora finansowego (z tytułu pożyczek i lokat otrzymanych od banku BPS i innych podmiotów finansowych) 1 633 tys.zł., które stanowią 0,23% pasywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (-)6 095 tys. zł., tj. o (-)78,87%,
- ✓ zobowiązania wobec sektora niefinansowego 605 211 tys.zł., które stanowią 86,93% pasywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (-)20 782 tys. zł., tj. (-)3,32%,
- ✓ zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych 8 918 tys. zł., które stanowią 1,28% pasywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (-)5 677 tys. zł., tj. (-)38,90%,
- ✓ zobowiązania z tytułu emisji obligacji 8.027 tys. zł., które stanowią 1,15% pasywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (+)874 tys. zł., tj. o 12,22%,
- ✓ zobowiązania podporządkowane 33 000 tys. zł., które stanowią 4,74% pasywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (-)8 000 tys. zł., tj. (-)19,51%,

✓ pozostałe zobowiązania (fundusze specjalne, koszty i przychody rozliczane w czasie oraz rezerwy) 4 223 tys. zł., które stanowią 0,61% pasywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (-)1 223 tys. zł., tj. o 22,45%,
oraz kapitały i zysk netto w kwocie 35 211 tys. zł., które stanowią 5,06% pasywów, ze zmianą rok do roku w kwocie (+)5 257 tys. zł., tj. o 17,55%.

Z powyższego zestawienia wynika, iż dominującą pozycję w pasywach stanowią zobowiązania wobec sektora niefinansowego, których udział w strukturze pasywów zwiększył się w 2019 roku o 1,39p.p.

Najistotniejszą pozycją zobowiązań Banku stanowią depozyty. Łącznie stan depozytów (bez odsetek) na koniec 2019 roku wyniósł 614 251 tys. zł., w tym: osób prywatnych jest 361.499 tys. zł., depozyty podmiotów gospodarczych 210.382 tys. zł., rolników 32.020 tys. zł., podmiotów sektora budżetowego 8 913 tys. zł. oraz pozostałych podmiotów sektora finansowego 1 438 tys. zł.

Strukturę podmiotową depozytów w 2019 roku obrazuje poniższy diagram.

Spadek depozytów jest wynikiem zmiany polityki handlowej Banku, która w okresie realizacji wewnętrznego planu naprawy zakłada m.in. rezygnację z pozyskiwania dużych depozytów i podmiotów sektora budżetowego.

3. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

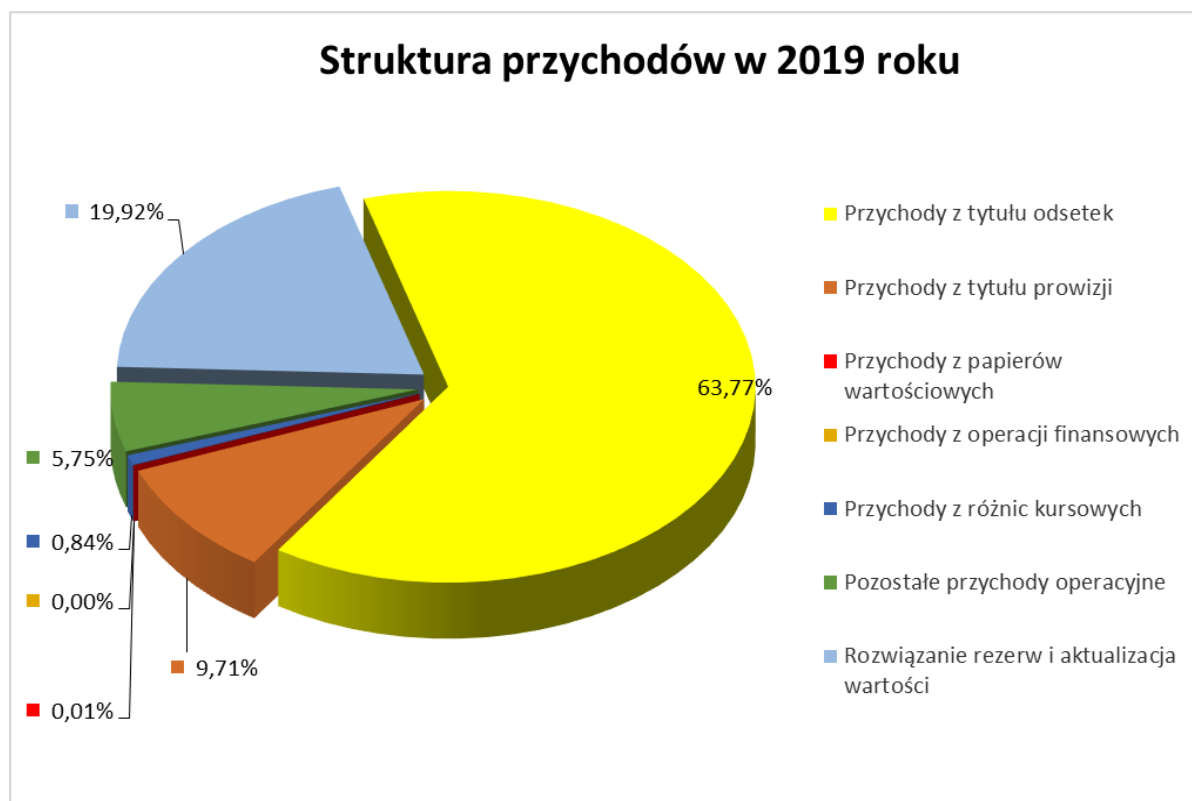
Przychody

W 2019 roku przychody Banku wyniosły 42.965 tys. zł i były niższe w porównaniu z 2018 rokiem o 22 202 tys. zł, tj. o 34,07%.

Główne pozycje przychodów to:

- przychody z tytułu odsetek, w kwocie 27.398 tys. zł, i były niższe w porównaniu do 2018 roku o 3 335 tys.zł. tj. o 10,85%,
- przychody z tytułu prowizji w kwocie 4.172 tys. zł, i były niższe w porównaniu do 2018 roku o 346 tys.zł. tj. o 7,66%,
- pozostałe przychody operacyjne w kwocie 2 471 tys. zł, i były wyższe w porównaniu z 2018 rokiem o 1 697 tys. zł, tj. o 219,24%,
- przychody z rozwiązania rezerw i aktualizacji wartości w kwocie 8 560 tys. zł, i były niższe w porównaniu z 2018 rokiem o 19 430 tys. zł, tj. o 69,42%.

Strukturę przychodów zobrazowano na poniższym diagramie.

Z powyższych danych wynika, iż najistotniejszą pozycją przychodów stanowią odsetki 63,77% łącznych przychodów Banku – wzrost w strukturze przychodów o 16,61pp.

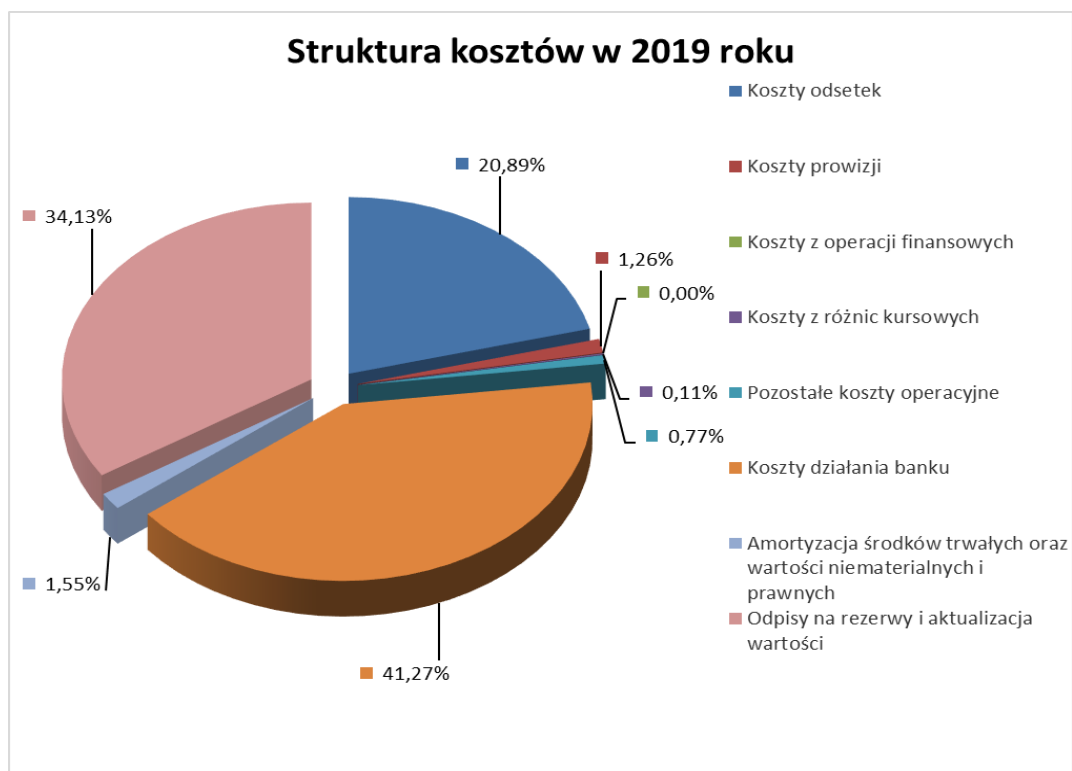
Koszty

W 2019 roku koszty Banku wyniosły łącznie 37.031 tys. zł. i były niższe w porównaniu z 2018 rokiem o 24 736 tys. zł, tj. o 40,05%.

Główne pozycje kosztów to:

- koszty odsetkowe w wysokości 7.737 tys. zł, i były niższe w porównaniu z 2018 rokiem o 2.647 tys. zł, tj. o 25,50%,
- koszty działania w wysokości 15.283 tys. zł, i były wyższe w porównaniu z 2018 rokiem o 875 tys. zł, tj. o 6,07%,
- koszty amortyzacji w wysokości 575 tys. zł, i były wyższe w porównaniu z 2018 rokiem o 128 tys. zł, tj. o 28,72%,
- kosztów z tytułu odpisów na rezerwy i aktualizacji wartości w wysokości 12 640 tys. zł, i były niższe w porównaniu z 2018 rokiem o 23 226 tys. zł, tj. o 64,76%.

Strukturę kosztów przedstawia poniższy diagram.

Z powyższych danych wynika, iż głównymi pozycjami kosztów są koszty działania, których udział w strukturze kosztów wzrósł z 23,33% do 41,27%, natomiast koszty rezerw celowych zmniejszył się 23,93p.p. z 58,07% do 34,13%.

4. FUNDUSZE BANKU

Wysokość funduszy własnych oraz współczynników kapitałowych na 31.12.2019 roku przedstawia tabela.

FUNDUSZE WŁASNE	wykonanie	Plan	wykonanie	odchylenie od planu na		zmiana
	2018-12-31	12.2019	31-12-2019	2019r	w %	r/r
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	59 327	65 592	59 281	-6 310	-9,62%	-46
Kapitał Tier 1	29 823	38 928	32 619	-6 309	-16,21%	2 796
Kapitał podstawowy CET1	27 023	36 828	30 519	-6 309	-17,13%	3 496
w tym fundusz udziałowy	4 475	6 396	5 627	-769	-12,03%	1 152
w tym fundusz zasobowy	21 824	23 669	24 291	622	2,63%	2 467
Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	2 800	2 100	2 100	0	0,00%	-700
Kapitał Tier 2	29 504	26 663	26 662	-1	0,00%	-2 842
WYMOGI W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH	Wartość w tys. zł.	Wartość w tys. zł.	Wartość w tys. zł.	X	X	X
Całkowita kwota ekspozycji na ryzyko	405 310	415 890	404 541	-11 349	-2,73%	-769
Całkowita kwota ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego	354 365	361 890	354 095	-7 795	-2,15%	-270
Całkowita kwota ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka operacyjnego	50 945	54 000	50 446	-3 554	-6,58%	-499
WSPÓLCZYNNIK KAPITAŁOWY	Wartość procentowa	Wartość procentowa	Wartość procentowa	X	X	X
Współczynnik kapitałowy CET1 - min. 4,5% + bufor	6,67%	8,86%	7,54%	-1,32	X	0,87
Współczynnik kapitałowy T1 - min. 6% + bufor	7,36%	9,36%	8,06%	-1,30	X	0,70
Całkowity współczynnik kapitałowy - min. 8% + bufor	14,64%	15,77%	14,65%	-1,12	X	0,01

Sposób ustalania funduszy własnych banku określa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

W rachunku oceny adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2019r. Bank stosował zasady wynikające zarówno z przepisów unijnych, jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów krajowych, przy uwzględnieniu wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego.

W 2019r. kalkulacja funduszy własnych przebiegała wg zasad, które obowiązywały w 2018r. dla banków spółdzielczych. SBR Bank dokonał zmiany statutu co umożliwiło zaliczenie udziałów członkowskich opłaconych do dnia 28.06.2013 roku do funduszy podstawowych. Na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier1 udziałów wniesionych po tej dacie bank uzyskał zgodę UKNF w dniu 28.12.2016r.

W 2019 r. Bank pozyskał dalszych 3.801 udziałów członkowskich i uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier 1 środków z tego tytułu w łącznej kwocie 950.250,00 zł. zwiększając fundusz udziałowy.

Osiągnięcie wszystkich wskaźników kapitałowych na poziomie ustalonym przez KNF to cel główny Banku określony w Wewnętrznym Planie Naprawy na koniec 2020 roku.

5. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI EKONOMICZNO-FINANSOWE BANKU I REALIZACJA PLANU FINANSOWEGO ZA 2019 ROK

Realizacja założeń planu na 2019 rok w większości kategorii przebiegła zgodnie z planem. Występujące odchylenia nie powodują istotnych zmian w sytuacji Banku. Na koniec 2019 roku zakładany poziom sumy bilansowej został przekroczony głównie z uwagi na wyższe stany depozytów, co po stronie aktywów miało swoje odzwierciedlenie w wyższych stanach aktywów finansowych tj. bonów NBP. Wynik finansowy netto jest niższy od zakładanego ze względu na niższe przychody odsetkowe i wyższe koszty działania.

Podsumowanie

Bank w pełni realizuje założenia planu w zakresie poprawy jakości portfela kredytowego. Widoczne zaczynają być efekty wzmożonych działań Banku w obszarze restrukturyzacji i windykacji, volumen kredytów zagrożonych spadł poniżej kwoty założonej w planie.

W 2019 r., Bank realizował dobry poziom wyniku z działalności bankowej, który zapewnił wygenerowanie środków na rezerwy i odpisy aktualizujące. Realizacja wyników nastąpiła mimo spadku skali działania Banku.

Bank w 2019r. zintensyfikował działania w kierunku pozyskiwania udziałowców i wzrostu funduszy.

Powyższe działania wskazują na systematyczną poprawę bezpieczeństwa działania Banku.

Podstawowe wielkości osiągnięte przez Bank w 2019 r. w stosunku do założeń planu

Lp.	Obszar oceny wskaźnikowej	wykonanie	Plan	wykonanie	odchylenia od planu na	Zmiana
		31-12-2018	31-12-2019	2019-12-31	2019-12-31	2019/2018
Adekwatność kapitałowa						
1	Łączny współczynnik kapitałowy	14,64%	15,77%	14,65%	-1,12	0,01
2	Współczynnik kapitału Tier 1	7,36%	9,36%	8,06%	-1,30	0,70
3	Wskaźnik dźwigni finansowej	3,86%	4,95%	4,48%	-0,47	0,62
4	Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego	7,57%	12,08%	9,22%	-2,86	1,65
Jakość aktywów						
5	Wskaźnik jakości aktywów	7,26%	3,70%	5,67%	1,97	-1,59
6	Udział aktywów o wadze ryzyka do 50% (włącznie) w aktywach ogółem	36,91%	31,85%	33,95%	2,10	-2,96
7	Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi (RWEF)	35,51%	57,70%	37,59%	-20,11	2,08
8	Wskaźnik jakości kredytów (RWEF)	20,25%	15,98%	15,66%	-0,31	-4,59
Efektywność						
9	ROA netto	0,36%	0,84%	0,63%	-0,21	0,27
10	C/I	56,86%	56,53%	61,17%	4,64	4,31
11	(Wynik finansowy brutto + wynik z tytułu rezerw celowych i aktualizacji wartości)/suma bilansowa	1,56%	1,57%	1,51%	-0,06	-0,05
Płynność						
12	Wskaźnik płynności aktywów	21,00%	29,19%	30,78%	1,59	9,76
13	LCR	190%	201%	241%	40	51
14	NSFR	140%	128%	135%	7	-5
Pozostałe						
15	Aktywa na zatrudnionego (w tys. zł)	4 879	4 677	4 463	-214	-416
16	Odsetki zapłacone/średnie pasywa generujące koszt odsetkowy (od 12.2015)	1,43%	1,61%	1,15%	-0,46	-0,28
17	Rozpiętość odsetkowa	2,88%	3,04%	3,13%	0,09	0,25
18	ROE netto	4,47%	9,22%	7,52%	-1,69	3,05
19	<i>Pokrycie kredytów depozytami</i>	68,91%	75,17%	73,86%	-1,31	4,95
20	<i>Rezerwy celowe do należności zagrożonych</i>	35,87%	58,44%	37,94%	-20,50	2,07
21	<i>Udział kosztów działania w wyniku działalności bankowej</i>	57,17%	54,79%	64,39%	9,61	7,22

IV. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W BANKU

System zarządzania ryzykiem w SBR Bank zorganizowany jest w sposób zapewniający ciągły, efektywny i kompleksowy proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania, raportowania i kontroli ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka. Określa on w szczególności zakres kompetencji i odpowiedzialności uczestników tego procesu, z uwzględnieniem rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka, tj. operacyjnej działalności rynkowej od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli.

Bank zarządza poszczególnymi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka występującymi w jego działalności w oparciu o zatwierdzone przez Radę Nadzorczą strategie oraz polityki, jak również przyjęte przez Zarząd Banku wewnętrzne instrukcje regulujące zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Obowiązujące procedury podlegają okresowej weryfikacji, stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych (w tym nadzorczych) i wewnętrznych, funkcjonowania Banku.

Bank w swojej działalności narażony jest na różnego rodzaju ryzyka, a najważniejszym z nich jest ryzyko kredytowe.

Ryzyko kredytowe Banku kształtuje się na wysokim poziomie. Znaczne ograniczanie ryzyka kredytowego, to jedno z założeń realizowanego przez Bank Wewnętrznego Planu Naprawy.

Cele w zakresie poprawy jakości portfela kredytowego Bank realizuje przez:

- obniżenie akceptowalnego poziomu ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych, przy jednoczesnym zwiększeniu efektywności i kontroli nad procesem kredytowym,
- zwiększenie skuteczności monitoringu celem wcześniejszej identyfikacji pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i szybszego podjęcia działań o charakterze restrukturyzacyjnym, co pozwoli na ograniczenie potencjalnych i rzeczywistych strat Banku,
- wydzielenie portfela kredytów restrukturyzowanych oraz windykowanych do odrębnego zarządzania w celu wzrostu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji,
- ustalenie priorytetu dla kredytów typowych dla młodej grupy klientów tj. kredyty mieszkaniowe, gotówkowe, na przejmowanie gospodarstw rolnych oraz na ich modernizację,

- koncentrowanie się na działalności kredytowej na rynku lokalnym (w obszarze działalności Oddziałów),
- stosowanie zasady, iż każdy wniosek kredytowy winien być zweryfikowany pod kątem koncentracji i powiązań,
- stosowanie systemu identyfikacji, limitowania oraz monitorowania powiązań kapitałowo – organizacyjnych pomiędzy kredytobiorcami,
- uwzględnianie w opinii Komitetu Kredytowego oraz decyzjach kredytowych ryzyka grupy powiązanych klientów.

Bank identyfikuje ryzyka związane z zachowaniem klientów, gotowością kredytobiorców do sprzedaży części aktywów trwałych, wdrożeniem postępowania restrukturyzacyjnego na drodze sądowej, wykorzystaniem sytuacji prawnej związanej z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości dotyczącym ograniczenia możliwości egzekucji z przedmiotów wchodzących w skład gospodarstw rolnych.

W obszarze windykacji w zakresie wierzytelności od podmiotów gospodarczych, w celu poprawy efektywności Bank stosuje następujące zasady:

- a) podejmowanie prób zawierania ugód i porozumień z dłużnikami w celu unikania działań komorniczych ze względu na długą drogę egzekucji oraz niską efektywność,
- b) poszukiwanie nabywców na wierzytelności spisane w pozabilans i w pełni wyrezerwowane,
- c) sprzedaż zabezpieczeń w porozumieniu z dłużnikiem,
- d) w przypadku braku innych możliwości – przekazywanie długu do windykacji zewnętrznej.

Jednym z istotnych czynników ryzyka w dotychczasowej działalności Banku jest wysoka koncentracja portfela kredytowego.

Za dużą ekspozycję Bank przyjmuje ekspozycję wobec podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie przekraczające 10% kapitału uznanego.

Limit koncentracji zaangażowań w poszczególne podmioty lub grupy podmiotów powiązanych, który wynosi 25% kapitału uznanego, określa Rozporządzenie CRR i na dzień 31.12.2019r. nie został przekroczony.

Suma wierzytelności Banku w odniesieniu do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie ponoszących wspólne ryzyko gospodarcze w stosunku, do których wierzytelności przekraczają 10% kapitału uznanego stanowiła 417,93 % kapitału uznanego.

Dążąc do poprawy jakości portfela i ograniczenia ryzyka kredytowego wdrożono zmodyfikowaną ofertę kredytową obejmującą:

- finansowanie firm istniejących min. 1 rok lub posiadających poręczenie podmiotu posiadającego zdolność kredytową,
- udzielanie nowych kredytów inwestycyjnych do max 10 lat (za wyjątkiem kredytów preferencyjnych),
- udzielanie kredytów walutowych wyłącznie podmiotom posiadającym wpływy w danej walucie, brak nieuzasadnionych przewalutowań,
- wprowadzenie prowizji za brak wykorzystania limitu z tolerancją 20%,
- wzrost minimalnej marży na produktach obarczonych ryzykiem,
- przejmowanie zadłużenia klientów z banków komercyjnych ograniczające się wyłącznie do „zdrowych” podmiotów,
- łączenie kredytowania podmiotu z warunkiem posiadania adekwatnych wpływów na rachunek w SBR Bank,
- nie udzielanie kredytów ze spłatą „balonową” z wyjątkiem kredytów uzasadnionych sezonowością, realizacją mieszkań przez deweloperów lub gdy spłaty realizowane są z dopłat, poddanie istniejących kredytów konwersji lub restrukturyzacji w zależności od oceny zdolności kredytowej,
- nie udzielanie linii na wsparcie obsługi istniejących zaangażowań,
- nie udzielanie kredytów podmiotom spoza terenu działania,
- koncentracja na kredytach o wadze ryzyka poniżej 100%,
- korzystanie z konsorcjów przy finansowaniu powyżej 3 mln zł lub przy wzroście zaangażowania powyżej 6 mln zł celem ograniczenia ryzyka koncentracji,
- weryfikacja wykorzystania linii kredytowych,
- weryfikacja zdolności kredytowej dla posiadaczy kredytów w rachunku bieżącym,
- wdrożenie systemu identyfikacji, limitowania oraz monitorowania powiązań kapitałowo – organizacyjnych pomiędzy kredytobiorcami.

Wszystkie powyższe działania określone w planie naprawy ukierunkowane są na osiągnięcie docelowo na koniec 2020 udziału kredytów zagrożonych poniżej 10 % oraz wyrezerwowania portfela kredytowego na poziomie powyżej 40 %.

Wskaźnik kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na dzień 31.12.2019r. ukształtował się na poziomie 15,66%. W zatwierdzonym Wewnętrznym Planie Naprawy założono ukształtowanie się wskaźnika na poziomie 15,98%.

W 2019r. nastąpił znaczny spadek wielkości kredytów zagrożonych, co w znacznej mierze wynikała ze spisania transakcji kredytowych w ciężar wcześniej utworzonych rezerw celowych.

Na ryzyko kredytowe Bank tworzy wymóg kredytowy zgodnie z Rozporządzeniem PE nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Część Trzecia – Wymogi kapitałowe; Tytuł II – Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego; Rozdział 2 – Metoda standardowa).

W działalności kredytowej Bank nie przekroczył ustalonych norm i limitów, zatem nie miał obowiązku tworzenia dodatkowych wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu ich przekroczenia.

Bank przy wyliczaniu kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego zastosował zgodnie z art. 501 CRR wskaźnik korygujący (0,7619) dla ekspozycji MŚP.

Ryzyko operacyjne

Zagrożenie dla Banku wynikające z ryzyka operacyjnego jest na niskim poziomie. Majątek Banku jest ubezpieczony, system informatyczny odpowiednio zabezpieczony, ryzyko prawne jest ograniczane przez usługi doradcze kancelarii prawnych, a także zatrudnionych prawników. Pracownicy Banku są systematycznie szkoleni, a zatem potencjalne ryzyka, na jakie Bank jest narażony są ograniczane.

Potencjalne ryzyko strat mogą nieść za sobą spory sądowe, jakie Bank byłby zmuszony prowadzić z kontrahentami i innymi podmiotami w przypadku ich wystąpienia. Jednak w 2018 roku nie były prowadzone przeciwko Bankowi sprawy sądowe kwalifikujące się, jako ryzyko operacyjne. Nie zostały wypłacone kary na rzecz Klientów Banku. Nie stwierdzono również wystąpienia aktów wandalizmu.

Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez rejestrację ręczną i automatyczną incydentów zdarzeń ryzyka operacyjnego. W 2018 roku zgłoszone i odnotowane zdarzenia związane były głównie z: błędnym logowaniem się pracowników i Klientów do systemów informatycznych Banku, automatycznie dokonywanymi korektami księgowymi, usunięciem błędnie wprowadzonych dokumentów czy błędnej pracy bankomatów. Wskazują one na potrzebę dalszego doskonalenia systemu oraz szkolenia pracowników, a także lepszej informacji dla Klientów Banku dotyczącego korzystania z oferowanych usług.

Na ryzyko operacyjne Bank tworzy wymóg kapitałowy zgodnie z Rozporządzeniem PE nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm

inwestycyjnych (Część Trzecia – Wymogi kapitałowe; Tytuł III – Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego; Rozdział 2 – Metoda wskaźnika bazowego). W 2018 roku kwota wymogu wynosiła 4.075.631 zł.

Ryzyko płynności na przestrzeni 2018 roku kształtowało się na akceptowalnym poziomie. Bank utrzymywał nadzorcze miary płynności powyżej zalecanych przez KNF wartości. Poziom środków na rachunku bieżącym, rachunkach lokat krótkoterminowych oraz krótkoterminowych bonach pieniężnych emitowanych przez NBP pozwalał na terminowe regulowanie dyspozycji klientów oraz zobowiązań własnych.

Bank jest członkiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. System ten zapewnia wsparcie płynnościowe w przypadku ewentualnych problemów płynnościowych uczestnika systemu. Bank utrzymuje w systemie ochrony depozyt obowiązkowy w wysokości 10 % stanu depozytów. Środki te mogą być uruchamiane na wniosek Banku w przypadku potrzeb płynnościowych.

Z uwagi na znaczenie ryzyka płynności w działalności Banku stabilizacja w tym obszarze jest jednym z celów Wewnętrznego Planu Naprawy na lata 2018-2020r.

Zidentyfikowano w planie następujące obszary wrażliwości wymagające stałego monitorowania:

1. wyższy koszt pozyskania depozytów na tle innych banków spółdzielczych w grupie rówieśniczej,
2. dużą koncentrację depozytów nie objętych BFG – ponad 25 % ogólnego salda depozytów.

Działania Banku w obszarze płynności określone w planie koncentrować się będą na poniższym:

- korekcie polityki depozytowej w stosunku do dużych i kosztownych depozytów,
- korelacji polityki depozytowej w powiązaniu z planowanym w planie spadkiem obliiga kredytowego – ścisły monitoring,
- po planowanym obniżeniu obliiga kredytowego - obniżenie depozytów kosztownych i nie objętych gwarancjami BFG w celu dalszej dywersyfikacji portfela depozytowego i zwiększania udziału depozytów osób fizycznych.

Inne ryzyka, na jakie narażony jest Bank, tj. ryzyko stopy procentowej, walutowe, rezydualne, koncentracji zaangażowań, zgodności są na poziomie akceptowalnym i nie zagrażają bezpiecznemu funkcjonowaniu Banku.

V. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

1. W Banku funkcjonuje system zarządzania, obejmujący wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku, w ramach którego wyróżnia się system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej.
2. Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku występującym w działalności Banku, służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.
3. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
4. Model systemu kontroli wewnętrznej został zdefiniowany w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) Poziom II to co najmniej stanowisko/ komórka do spraw zgodności oraz inne stanowiska/ komórki organizacyjne w strukturach Banku, niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I;
 - 3) Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. Kontrola realizowana na Poziomie I jest w kompetencji Banku.
 6. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
 7. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego

bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

8. Kontrola realizowana na Poziomie II jest w kompetencji Banku.
9. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, w tym Stanowisko Zgodności i Kontroli Wewnętrznej, niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I, z zachowaniem zasady ograniczenia konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
10. Kontrola ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
11. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności. Stanowisko Zgodności i Kontroli Wewnętrznej ma zagwarantowaną niezależność, poprzez usytuowanie w strukturze organizacyjnej, bezpośredni dostęp do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej oraz do dokumentów, informacji, systemów informatycznych niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych.
12. Bank w ramach Poziomu II wyodrębnia następujące komórki odpowiedzialne za niezależne testowanie mechanizmów kontrolnych:
 - 1) Stanowisko Zgodności i Kontroli Wewnętrznej (SZKW)
 - 2) Dyrektor Zarządzania Ryzykiem (DZR)
 - 3) Dyrektor Finansowy (DF)
 - 4) Główny Księgowy (GK)
 - 5) Zespół Sprawozdawczości, Analiz i Ryzyk (ZS)
 - 6) Stanowisko Bezpieczeństwa Informacji (SBI)
13. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Uczestników i Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
14. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli

realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

15. Zasady organizacji i realizacji audytu wewnętrznego zostały uregulowane w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

VI. POZOSTAŁE INFORMACJE

Informacje wymagane na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe

Nawiązując do Art. 111a Prawa bankowego z dnia 29 sierpnia 1997 r. Dz. U. Nr 140 poz. 939 z póź. zm. tekst jednolity z dnia 13 stycznia 2015 roku Dz. U. z 2015 r. poz.128, niniejsze sprawozdanie z działalności Banku, zawiera zalecane dodatkowe informacje:

1. Spółdzielczy Bank Rozwoju nie działa poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wyniosła na koniec 2019 roku 0,63%.
3. Sprawozdanie z działalności Banku podlega badaniu zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i jest ogłaszane jako załącznik do rocznego sprawozdania finansowego Banku.
4. Bank ogłasza w sposób ogólnie dostępny, opis systemu zarządzania, w tym system zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także informację o spełnianiu przez członków rady nadzorczej i zarządu wymogów określonych w art.22aa.

Spółdzielczy Bank Rozwoju i jego organy w zakresie swoich kompetencji stosują Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego uchwałą Nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 roku (Dz. Urz. KNF poz. 17), z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej ze skali, charakteru działalności oraz specyfiki Banku, a także jego możliwości technicznych i organizacyjnych.

Bank wprowadził przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Politykę wynagrodzeń. Polityka, określa zasady wynagradzania pracowników Banku, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, członków Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej.

Z uwagi na skalę działalności Banku, nie powoływano komitetu do spraw wynagrodzeń.

Informacje o stosowaniu Zasad Ładu Korporacyjnego wraz z oświadczeniem Zarządu o odstąpieniu i powodach niestosowania niektórych z rekomendowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego zasad oraz informacje o obowiązującej w Banku polityce wynagrodzeń, a także informacje o wynagrodzeniach Członków Zarządu, podlegają upublicznieniu na stronie internetowej Banku.

Bank wprowadził zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Procedurę dokonywania ocen odpowiedności Członków Zarządu oraz zatwierdzoną przez Zebranie Przedstawicieli Procedurę dokonywania ocen odpowiedności Członków Rady Nadzorczej.

Zgodnie z procedurami Członkowie Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza jako organ kolegialny, a także Członkowie Zarządu oraz Zarząd jako organ kolegialny, zostali objęci oceną odpowiedności i uzyskali pozytywną ocenę.

W świetle art. 22aa ustawy Prawo bankowe, Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Rozwoju posiadali wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Zarówno Członkowie Zarządu jak też Członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą w szkoleniach dotyczących pełnionych przez nich funkcji.

5. Bank ujawnia sprawozdanie z działalności Banku oraz opis systemu zarządzania o których mowa w ust. 4. na stronie internetowej Banku.
6. Bank ujawnia także informacje, o których mowa w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, zwanego „Rozporządzeniem CRR” z dnia 26 czerwca 2013 r.

VII. PERSPEKTYWY ROZWOJU I PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Rok 2019 to drugi rok realizacji Wewnętrznego Planu Naprawy. Wewnętrzny Plan Naprawy obejmuje lata 2018-2020 i jego głównym celem jest przywrócenie do 2020r. pozycji ekonomicznej i rentowności Banku na poziomie gwarantującym stabilność i rozwój Banku, a także spełnienie nadzorczych norm ostrożnościowych oraz norm wynikających z Grupowego Planu Naprawy SOZ BPS.

Na dzień 31.12.2019 r. zachodzi niepewność kontynuacji działalności wynikająca głównie z następujących okoliczności:

- Bank nie spełnił rekomendowanych przez KNF współczynników adekwatności:

- poziom wskaźnika Tier I wynosi 8,06%, przy wymaganym 11,50%,
- poziom wskaźnika CET I wynosi 7,54%, przy wymaganym 10,00%.
- Utrzymujący się nadal na wysokim poziomie wskaźnik jakości portfela kredytowego. Bank w 2019 roku zmniejszył poziom kredytów zagrożonych z 86 mln zł. na koniec 2018r. do 67 mln zł. na koniec 2019r. przy założonym w planie na koniec 2019 rok poziomie 69 mln zł., a udział kredytów nieregularnych zmniejszył się odpowiednio z 20,25% do 15,66% przy planie na poziomie 15,98%.

W okresie 2019 roku, Bank systematycznie tworzył rezerwy, zwiększając poziomu wyrezerwowania portfela kredytów zagrożonych z 35,51% do 37,59%.

Płynność finansowa utrzymuje się na prawidłowym poziomie. Bank zachowuje regulacyjne normy płynności.

Efektywność działania mierzona wskaźnikiem C/I jest zadawalająca. Bank pozytywnie ocenia możliwości generowania prawidłowych i stabilnych wyników finansowych w kolejnych latach.

Wzmocnienie kapitałowe Banku w postaci pożyczki podporządkowanej zaliczonej w grudniu 2017 roku do kapitału Tier II, spowodowało, że Bank osiągnął i utrzymał wymagany poziom łącznego współczynnika wypłacalności w II połowie 2018 roku.

Jednocześnie Bank w 2019r. zintensyfikował działania w kierunku pozyskiwania udziałowców i wzrostu funduszy.

Zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Przedstawicieli zmiany w Statucie SBR Bank, dotyczące skrócenia okresu wypowiedzenia udziałów oraz członkostwa w SBR Bank do 12 miesięcy, oraz przyjęcie „Polityki dywidendowej” zakładającej rekomendację oprocentowania udziałów w okresie realizacji WPN stanowią zachętę dla pozyskania nowych udziałowców. W 2019 r. Bank pozyskał dalszych 3801 udziałów i uzyskał zgody Komisji na zwiększenie kapitału podstawowego Tier 1 o kwotę 950.250,00 zł.

Zmiany w Statucie (podwyższenie wartości udziału do 262 zł.) co było warunkiem do podziału pozostałej części nadwyżki bilansowej za 2018 rok w kwocie 214 tys.zł. w formie oprocentowanie udziałów (dopisanie do wartości udziału kwoty 12 zł.). Pozwoli to w efekcie na zwiększenie kapitału podstawowego Tier I ca. 250 tys.zł. (również w wyniku dopłat udziałowców). Pomimo tych działań Bank nie zrealizował jeszcze założeń planu oraz rekomendowanych wielkości współczynnika kapitału Tier I – cel do osiągnięcia w bieżącym roku.

Założenia realizowanego przez Bank Wewnętrznego Planu Naprawy zakładają, że na koniec 2020r. Bank będzie spełniał minimalne wymagane przez KNF współczynniki wypłacalności. W samym planie ich wielkość na koniec 2020r. określono łączny współczynnik kapitałowy TCR na poziomie 17,7 %, a wskaźnik kapitału Tier I na poziomie 11,77 %.

W wyniku przeznaczenia całości wyniku netto za 2019r. na kapitał zasobowy Banku współczynniki wypłacalności na koniec czerwca wynosić będą wg prognozy Zarządu: TCR 15,8 % a Tier 1 9,3 %.

Działania Banku będą skoncentrowane na tym aby zwiększyć wielkość współczynników poprzez podniesienia kapitału udziałowego w wyniku nowych wpłat, szacowany wpływ to ok 2 mln oraz obniżenie całkowitej ekspozycji na ryzyko w wyniku:

- dalszej redukcji ekspozycji kredytowych powyżej 1,5 mln EUR, potencjalne uwolnienie kwoty kapitału z tego tytułu ok 1 mln zł,
- przyjmowanie w większym zakresie zabezpieczeń obniżających kwotę ekspozycji w postaci gwarancji BGK. W trakcie miesiąca kwietnia i maja Bank przyjął ponad 12 mln gwarancji BGK. Przewidujemy, że jesteśmy w stanie obniżyć kwotę ekspozycji na ryzyko z tego tytułu o około 50 mln w b.r. co uwolni około 4 mln kapitału,
- sukcesywnej optymalizacji technik redukcji ryzyka (poprawa procesu weryfikacji zabezpieczeń hipotecznych, umożliwiającego zwiększenie wolumenu uznanych zabezpieczeń na nieruchomościach detalicznych) .

Działania te powinny zapewnić spełnienie wymogów nadzorczych przy akceptowalnym potencjalnym odchyleniu od wielkości planowanych w WPN.

Należy zaznaczyć że pozytywnie na powyższe działania Banku w kierunku osiągnięcia rekomendowanych współczynników adekwatności wpływa decyzja organów nadzorczych związana z COVID -19 tj. zniesienie buforów kapitałowych co spowodowało, że aktualnie minimalne rekomendowane nadzorcze współczynniki adekwatności wynoszą TCR 10,5 % a Tier 1 8,5 %.

Osiągnięcie wszystkich wskaźników kapitałowych na poziomie ustalonym przez KNF to cel główny Banku określony w Wewnętrznym planie naprawy w 2020 roku.

W sytuacji niepełnej realizacji WPN Zarząd Banku po analizie wykonania I półrocza 2020r., w kontekście też zmian w otoczeniu makroekonomicznym związanym z COVID-19 i istotnym obniżeniem stóp procentowych, podejmie decyzję w zakresie rozpoczęcia potencjalnych rozmów z Zarządem Spółdzielni Sytemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz organem nadzoru KNF w zakresie aktualizacji założeń WPN.

W związku z zaistniałą w 2020 roku sytuacją epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenieniem się koronawirusa SARS-CoV-2, mogącym wywołać chorobę COVID-19, Zarząd Banku ma na uwadze przejściowe problemy ekonomiczne klientów Banku i brak możliwości spłaty rat kredytów. Rząd RP przygotował pakiet rozwiązań, który ma ochronić polskie państwo i obywateli przed kryzysem wywołanym pandemią koronawirusa. Tak zwana Tarcza Antykryzysowa ma na celu ustabilizowanie polskiej gospodarki oraz pomoc przedsiębiorcom. W przypadku banków Komisja Nadzoru Finansowego wystosowała Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju mający na celu dostosowanie obowiązujących przepisów do aktualnej sytuacji związanej z pandemią koronawirusa w następujących obszarach:

- rezerw i klasyfikacji ekspozycji kredytowych;
- buforów kapitałowych;
- norm płynności;
- bieżącego nadzoru;
- legislacyjnym.

Zarząd Banku uważa, że na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania warunki epidemiologiczne nie wpłynęły znacząco na działalność Banku, jednak nie można przewidzieć przyszłych skutków. Zarząd na bieżąco monitoruje potencjalny wpływ i podejmuje wszelkie możliwe kroki, aby złagodzić jakiegokolwiek negatywne skutki dla Banku.

W związku z powyższym, do najważniejszych zadań do realizacji w 2020 roku Bank zalicza:

- poprawę jakości aktywów, w tym poprzez wdrożenie konserwatywnej polityki kredytowej, wzrost efektywności działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych oraz wyrezerwowanie portfela kredytów zagrożonych,
- dalsze pozyskiwanie nowych udziałowców, większe zaangażowanie obecnych w celu budowy funduszu udziałowego tj. wzrostu kapitałów banku.
- osiągnięcie norm adekwatności kapitałowej na poziomie minimum wymogów regulacyjnych,
- utrzymanie stabilności finansowej w kontekście zapewnienia ciągłości operacyjnej i płynności finansowej,

Restrukturyzacja portfela oraz zwiększenie bazy kapitałowej to najważniejsze elementy działań Banku w 2020 roku. Niezwykle ważne staje się też utrzymanie skali działalności

kredytowej przy równoczesnej poprawie struktury łącznej ekspozycji kredytowych (zmniejszenie wymogu kapitałowego) oraz dalsza dywersyfikacja portfela.

Zarząd Banku pozytywnie ocenia perspektywę wykonania powyższych celów w 2020 roku.

Szepietowo, dnia 29 maja 2020 roku.

Zarząd
Spółdzielczego Banku Rozwoju

Tomasz Gromada – p.o. Prezesa Zarządu

Dariusz Gąsior – Wiceprezes Zarządu

Leszek Szafara – Wiceprezes Zarządu

Marek Porowski – Wiceprezes Zarządu